

Landskursus for Øjensygeplejersker 2026

Referat af oplæg fredag d 23. januar – hovedtema glaukom. Delt oplæg.

Referent: Karina Esager Mikkelsen, øjenafdeling E, OUH.

"Sygepleje til patienter med progredierende glaukom"

v. sygeplejerske Linda Toftum Madsen, Aalborg Universitetshospital

I Danmark er cirka 100.000 danskere i behandling for glaukom.

I øjenafdelingen ses patienterne typisk pga.:

- forhøjet tryk (IOP)
- progression af synsfeltsdefekter
- udvikling af dråbeintolerans.

Samtalerne kan være præget af manglende sygdomsforståelse/compliance. Deri ligger en vigtig opgave for sygeplejersken mhp at tilpasse informationen til den enkelte patient, herunder f.eks. at tage udgangspunkt i de vendinger/ord/sprog som patienten bruger om sin situation/behandlingen.

Sygeplejersken foretager synsfeltsundersøgelse som perimetri, eller campemetri (grovere synsfeltsundersøgelse, ex. Til kognitivt svækkede).

Samtalen hos sygeplejersken kan handle om :

-dryppeintervaller, hvem drypper?/undervisning i øjendrypning. Ønsker man uafhængighed af hjælp, frustrationer over manglende bedring eller bivirkninger af medicin, angst for blindhed, kørekort!

Operationssamtale:

praktisk info omkring operaiton, afklaring af netværk/behov for hjælp.

Udfordringer for patienterne:

bivirkninger til medicin, røde/tørre øjne, vipper og øjenomgivelser (æstetik), økonomi (dyre dråber), social isolation, nedsat ansigtsgenkendelse, påvirkning af hobby/fritidsaktiviteter

Info om foreninger: Øjenforeningen, Dansk Glaukomforening (patientforening. Mulighed for erfaringsudveksling med ligesindede, har psykolog tilknyttet), Dansk Blindesamfund.

Desuden Glaukom podcast om "Grøn Stær" (8 afsnit)

Yderligere tiltag i samfundet: AGF har f.eks en audio guide til kampene, hentes via AGF app.

Herefter videre oplæg ved

Jan Simonsen, læge fra Aalborg

2-4 % af voksne udvikler glaukom; stigning med alder.

Øjets anatomi omkring synsnerven og forreste afsnit gennemgås.

Undersøgelse i forbindelse med udredning/kontrol:

OCT + synsfeltsundersøgelser (perimetri)

Det anbefales at undersøge patienten hyppigt i starten mhp at følge udviklingen på billederne som reference.

Typiske problematikker hos patienterne: faldtendens. Risiko for at miste kørekort (og dermed selvstændighed)

Epidemiologi:

Primært glaukom: medfødt glaukom, åben-eller lukket vinklet type (afløb mellem iris/cornea eller ej)

Sekundært glaukom: efter traumer, regnbuehindebetændelse, PEX, myopi-glaukom.

IOP: den eneste modificerbare faktor som det er påvist effektivt at sænke og opbremse glaukom.

Interventioner gennemgås:

-katarakt operation (bedre plads i forreste afsnit)

-laser SLT

-øjendråber

-kammervinkelprocedurer; ex. I-stent

-filtrations-operationer: trabekulektomi, div. dræn, presserflo,

-cyklodestruktion (laser, lys, kulde) mhp delvis destruktion af trabekelværket og dermed nedsætte væskeproduktionen.